

Vlaams
Parlement

vergadering **C248**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid

van 8 juni 2016

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het internationaal netwerk EuroDairy – 2237 (2015-2016)	3
VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de groeiende kloof tussen de Vlaamse en Duitse varkensprijzen – 2238 (2015-2016)	6
VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhandelingen tussen de suikerproducenten en -fabrieken in Vlaanderen in het postquotumtijdperk – 2285 (2015-2016)	9
VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over zorgboerderijen – 2250 (2015-2016)	14
VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het exploreren van nieuwe afzetmarkten voor aardappelen – 2266 (2015-2016)	17
VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het sojarapport van het World Wide Fund for Nature (WWF) en de hernieuwing van het Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen – 2277 (2015-2016)	
VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het tweede Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen – 2306 (2015-2016)	18

**VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het internationaal netwerk EuroDairy
– 2237 (2015-2016)**

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, uit de resultaten van de nieuwe zuivelbarometer voor het eerste kwartaal van 2016 blijkt dat de conclusies ongewijzigd blijven: de laagconjunctuur in de zuivelsector blijft aanhouden. Tijdens de eerste drie maanden van 2016 zijn de prijzen nog verder sterk gedaald. Volgens het Departement Landbouw en Visserij is dat het gevolg van een sterke afname van de uitbetaalde melkprijzen na Nieuwjaar.

Daarbovenop speelt de onzekerheid over de aankoop van melk door private zuivelverwerkers. Zo wees Olympia een tachtigtal melkveehouders de deur. Milcobel probeert daarop in te spelen met een prognosemodel dat de planning van de melkverwerking vooruithelpt. Dat is immers belangrijk na het wegvallen van het melkquotum. Het is als landbouwer ook belangrijk om verder te kijken dan de eigen bedrijfsvoering. Enerzijds heb je natuurlijk de laagconjunctuur wat betreft de prijzen, maar anderzijds is ook de afzetzekerheid belangrijk.

Melkveehouders uit veertien lidstaten gaan een bijzondere uitdaging aan onder de vlag van het internationale netwerk EuroDairy. Hun doel is de ontwikkeling van praktijkgerichte innovaties in de melkveehouderij. Op die manier wil men een antwoord bieden op de zeer vele uitdagingen binnen de sector. Er zijn ook een aantal Vlaamse partners betrokken bij dat EuroDairy-netwerk, namelijk het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO), de Boerenbond en het Innovatiesteunpunt.

Minister, de Europese melkveehouderij is potentieel een economisch sterke speler. Het doel van het project EuroDairy is een leefbaar inkomen en het verbeteren van de levenskwaliteit voor de melkveehouder. Hoe zal dit project concreet in zijn werk gaan? Wanneer zijn er bijeenkomsten gepland? Op welke wijze zullen de vele melkveehouders gehoord worden, om aan dit project te kunnen participeren? Gezien de economische omstandigheden zijn nieuwe voorstellen vanzelfsprekend meer dan welkom. Is er een timing bepaald om tot conclusies of voorstellen te komen vanuit dit netwerk? Wordt dit forum eveneens gebruikt om beter inzicht te krijgen in de markt en te kunnen anticiperen op veranderingen in die markt?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega Dochy, EuroDairy is een thematisch netwerk. Thematische netwerken brengen personen uit het onderzoek en de praktijk actief samen om wetenschappelijke kennis en goede praktijken te vertalen naar vlot verstaanbaar materiaal, zodat de eindgebruiker daar ook mee aan de slag kan: brochures, audiovisueel materiaal, oplossingen voor specifieke problemen. Dat wordt vervolgens verspreid via een interactief model, het Europese Innovatie Partnerschap, waarbij de landbouwer centraal wordt gesteld, op een heel praktijkgerichte manier.

EuroDairy steunt op drie pijlers. Ten eerste: een netwerk van minstens 120 innovatieve melkveehouders, de 'pilot farmers', die best practices demonstreren en die ook over goede communicatieve vaardigheden beschikken. Op die manier kunnen zij inspirerend werken voor andere collega-melkveehouders. Ten tweede zijn er bestaande of nieuw op te richten operationele groepen. Daar wordt gewerkt aan de uitdagingen in de melkveehouderij. Ten derde: de proefcentra of experimentele bedrijven. Die zullen ook in kaart worden gebracht, inclusief hun

expertise en infrastructuur. Er zal ook internationale uitwisseling gebeuren van die ervaring. Er wordt daarbij, in overleg met de melkveesector, gefocust op vier prioritaire thema's: grondstoffenefficiëntie, biodiversiteit, dierenzorg en socio-economische veerkracht. Ze komen halfjaarlijks samen om de projectvoortgang te bespreken, de eerste keer in juli 2016. Daarnaast zullen er ook nationale of internationale bijeenkomsten worden georganiseerd.

Er zullen dus 120 innovatieve melkveehouders worden gerekruteerd. De bedrijven zullen worden geselecteerd op hun performantie, maar in die mate dat andere melkveehouders zich ermee kunnen identificeren. Men moet immers geen bedrijven selecteren waar anderen zich niet in kunnen herkennen. Melkveehouders worden betrokken via de operationele groepen en zullen worden uitgenodigd voor workshops. Input van de melkveehouders kan worden gegeven via de traditionele contacten, maar netwerkdeelnemers krijgen ook toegang tot een digitaal leerplatform, waar ze verder input en feedback kunnen leveren.

In de eerste zes maanden van het project wordt voornamelijk gewerkt aan inventarisatie en opbouw. De eerste technische workshops gaan van start in augustus en september. Die eerste periode liep van februari tot juli, vandaar dat men nu ook in juli samenkomt.

Veranderingen in de markt zullen aan bod komen onder het thema 'socio-economische veerkracht'. Binnen dat thema past onder andere bedrijfsvisievorming, omgaan met volatiliteit van prijzen en kosten, timemanagement en arbeidsorganisatie.

Kennisuitwisseling is dus vooral het streefdoel. Deelnemende landen maken in eerste instantie een overzicht van de beschikbare tools en methodes die zij al hebben. Ook de businessmodellen van buiten de EU worden in kaart gebracht, bijvoorbeeld uit Nieuw-Zeeland. Vlaamse tools om onze melkveehouders weerbaarder te maken, worden vergeleken met die van andere lidstaten en verbeterpunten worden voorgesteld. Voorbeelden van dergelijke tools zijn: het Europees melkmarktobservatorium, de Short Term Outlook van de Commissie, de Vlaamse zuivelbarometer, en info uit de beheerscomités, waar maandelijks of soms zelfs tweewekelijks de marktsituatie wordt bekeken.

De beste tools worden verspreid naar andere lidstaten. In het kader van het project is niet in middelen voorzien om met de tools aan de slag te gaan in partnerlanden. Daarvoor moet een beroep worden gedaan op de regionale projectmiddelen zoals de operationele groepen.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Dankzij uw omstandig antwoord heb ik een beter inzicht in het geheel, maar het is belangrijk om het, zoals u doet, op een positieve manier te benaderen, want de uitdagingen in de sector zijn natuurlijk zeer groot. We hopen dat dit netwerk ertoe kan bijdragen dat de toestand op termijn op het vlak van de markt en de sociale situatie van onze land- en tuinbouwers kan verbeteren.

De voorzitter: Mevrouw Vermeulen heeft het woord.

Sabine Vermeulen (N-VA): De heer Dochy zegt dat nieuwe voorstellen meer dan welkom zijn. De laatste tijd worden we om de oren geslagen met berichtgeving van de ons omringende landen over hoe zij het wensen aan te pakken. Zo roepen zes Duitse landbouwministers van de deelstaten de Duitse bondsregering op tot een productievermindering in Duitsland alleen. Europarlementsleden pleiten voor een tijdelijke verlaging van de melkproductie met 5 procent in Europa in het algemeen. Minister Borsus wil melk gaan herwaarderen, ook in de korte keten, en een erg offensief exportbeleid ontwikkelen. Hij pleit voor een tijdelijke regulering van het melkaanbod in de EU. In Boer en Tuinder lezen we dat de vakgroep

melkvee een verplicht systeem van productiebeperking dan weer niet ziet zitten, terwijl ik van mening ben dat een vrijwillige beperking veelal niet werkbaar is en compensaties van afbouw van de productie niet werken. Denk maar eens aan de warme sanering van de varkens tien jaar geleden: dat werkte niet echt. Het geld is nu op, maar de varkens komen terug. Ik stel me wel vragen bij die piste. In Nederland denkt men meer heil te zien in een betere marktwerking en een afstemming van vraag en aanbod door de directe steun af te schaffen en de middelen te gebruiken voor een betere marktwerking en structurele ondersteuning.

U bent eind vorige maand naar de informele top met landbouwministers in Nederland geweest. Ik veronderstel dat de Nederlandse ideeën daar werden opgeworpen. Ik ben benieuwd wat de andere lidstaten daarover te zeggen hadden en wat uw reactie was op de Nederlandse voorstellen.

Jos De Meyer (CD&V): De vraag is natuurlijk: hoe voer je een efficiënte productiebeperking door in heel Europa? Is dat haalbaar? Op welke wijze?

Minister Joke Schauvliege: Ik kan nog eens herhalen wat ik al een aantal keren heb gezegd. Wij zijn een kleine regio, hoewel we een grote productie hebben. We leven niet op een eiland. Door het feit dat je een eengemaakte Europese markt hebt, dat je het landbouwbeleid, waarrond Europa is ontstaan, hebt, moet je dat principe verder hanteren. Ik geloof dus niet in een eenzijdige piste, voor zover dat al zou zijn toegelaten, want er zijn al heel veel pistes, maar er is nog geen enkele piste vanuit Europa gevalideerd. Ik geloof er niet in om eenzijdig in een regio maatregelen te gaan nemen die door de productie in de rest van Europa worden overspoeld. Wij pleiten ervoor – en we hebben dat ook al op Europees niveau gezegd – dat op Europees niveau maatregelen worden genomen. De productiebeperking maakt daar deel van uit. Die is gebaseerd op vrijwillige productiebeperking met een compensatie, zodat daar een vergoeding tegenover staat.

Daarover is op de informele raad uiteraard van gedachten gewisseld. De verschillende lidstaten nemen verschillende standpunten in, maar dat is logisch. Het echte debat daarover staat geagendeerd op de Landbouwrapad van juni. Ik voel dat de Europese Commissie voelt dat er bijkomende maatregelen nodig zullen zijn en dat ze daar volop aan het inzetten zijn en aan het kijken zijn welke pistes in juni op de tafel zullen kunnen komen.

Het thema op de informele raad was bijzonder boeiend. Het ging over het gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). Nu beginnen de voorbereidingen al voor de volgende herziening van het GLB. De eerste discussies gingen erover hoe het GLB opnieuw te herzien: zetten we verder in op de vergroening of willen we de primaire productie verder ondersteunen? Daarrond is een eerste, boeiende gedachtewisseling geweest. We zien verschillende standpunten in verschillende lidstaten. Iedereen was het erover eens dat de verduurzaming en de vergroening een goede zaak is en we daar verder moeten op inzetten, maar dat daarnaast de productie nog moet worden ondersteund. Er was ook een heel sterke vraag naar differentiatie, dus de vraag dat alle soorten van landbouw nog verder moeten kunnen worden ondersteund. Ik heb op die informele raad heel sterk gepleit voor een gelijk speelveld, omdat ik dat heel belangrijk vind. De lidstaten zijn niet allemaal gelijk. Er zijn ook de nieuwe lidstaten, die het laatst tot de Europese Unie laatst zijn toegetreden. Zij krijgen soms nog wat meer respijt voor sommige maatregelen. Daar zijn ook grenzen aan. Het gelijke speelveld is cruciaal om ervoor te zorgen dat er geen interne concurrentie is in Europa. Wij volgen met veel belangstelling wat er nu nog bijkomend op de tafel zal komen vanuit de Europese Commissie. Dat zal eind juni op de Landbouwrapad worden besproken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Bart Dochy aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de groeiende kloof tussen de Vlaamse en Duitse varkensprijzen – 2238 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Duitsland is een zeer belangrijke afzetmarkt voor de Belgische varkensproductie. We stellen echter vast dat de prijsnotering in Duitsland een stuk hoger ligt dan in Vlaanderen en België. Die kloof is de laatste tijd nog aan het toenemen. Dat leidt ons tot de vraag hoe het mogelijk is dat in een eengemaakte markt de prijsspanning zo groot is. Betere inzichten in de markt en meer transparantie zijn noodzakelijk om naar een betere prijsvorming toe te werken. Ook in het verslag van de G30, dat onlangs verscheen, werd dat als een belangrijk punt verkondigd. Er zijn prioriteiten aangeduid om daar werk van te maken. Er is een vraag om eventueel het aanbod te beheersen, zoals daarnet voor de melkveesector aan bod is gekomen.

Minister, wat verklaart de groeiende kloof tussen de Vlaamse en de Duitse varkensprijzen? Geldt die groeiende kloof ook tussen de Nederlandse en de Duitse varkensprijzen of tussen de Nederlandse en de Vlaamse varkensprijzen?

Een belangrijke prioriteit van de G30 is duidelijke marktinformatie en transparantie. Zal dit bijdragen tot het dichten van de kloof tussen de varkensprijzen in Duitsland en in Vlaanderen? Hoe zult u daar invulling aan geven?

Welke knelpunten zijn er nog om meer inzicht te bieden inzake marktinformatie en die transparant te maken voor de sector?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Een verschil tussen prijzen in verschillende Europese lidstaten is niet nieuw. We hebben een eengemaakte Europese markt maar geen eengemaakte Europese prijs. Ook binnen België zijn er verschillende prijzen, afhankelijk van het slachthuis of vleeswarengroep.

Er is altijd al een absoluut verschil geweest tussen de varkensprijs op de Duitse en op de Vlaamse markt. Belangrijker dan dit absoluut prijsverschil is de evolutie van het prijsverschil doorheen de tijd. We zien dat het prijsverschil tussen de Duitse en Vlaamse markt de afgelopen twee jaar varieerde tussen 5,36 euro per 100 kilogram en 23,16 euro per 100 kilogram. Gemiddeld was het prijsverschil 16,55 euro per 100 kilogram. In de week van 23 tot 29 mei steeg het prijsverschil tot 20,96 euro, hoger dan gemiddeld maar dus zeker niet abnormaal.

In periodes van stijgende prijzen zoals nu – want de varkensmarkt kent eindelijk een heropleving – neemt de spread toe terwijl in periodes van dalende prijzen de spread met Duitsland net kleiner wordt. Dit betekent dat in periodes van dalende prijzen, de Duitse slachthuizen hun prijsniveau dieper laten zakken dan de Vlaamse slachthuizen en in gunstige periodes iets hoger laten pieken. Ook de prijsverschillen met Nederland variëren in de tijd maar de afgelopen weken is het prijsverschil tussen de Duitse en Nederlandse varkensprijs wel stabiel gebleven.

Een meer transparante markt zal niet per definitie leiden tot een Vlaamse varkensprijs die dichter aanleunt bij de Duitse. De varkensprijs wordt in sterke mate beïnvloed door twee factoren: het aanbod op de markt en de afzetmogelijkheden van de slachthuizen en uitsnijderijen. Transparantie is altijd een goede zaak maar transparantie zal op zich deze beide factoren niet beïnvloeden. Aangezien het

aanbod vooral op Europees niveau bepalend is, moeten we, als we willen inzetten op een betere varkensprijs, vooral onze export stimuleren.

In het eerste kwartaal van 2016 is de Europese export van varkensvlees naar derde landen, dus landen buiten de EU, zeer sterk gestegen en ook onze Vlaamse bedrijven boeken zeer goede resultaten. Het gaat over 17,3 procent export naar derde landen tijdens het eerste kwartaal. De doorgedreven inspanningen die we leveren op exportvlak sinds de Russische boycot, werpen dus duidelijk hun vruchten af. Vandaag loopt de export vanuit Duitsland zeer vlot, nog vlotter dan bij ons. Dat geeft de Duitse slachthuizen dus meer marge.

Duidelijke marktinformatie en meer transparantie zullen er wel voor zorgen dat individuele varkenshouders meer onderhandelingsmarge zullen krijgen en voor hun individueel bedrijf een beter afzetresultaat kunnen boeken. Dat kwam ook naar voren tijdens de G30 Varkenstop. Een van de concrete afspraken van die top was de oprichting van de Vlaamse Producenten Organisatie Varkenshouders, met als hoofddoel het vergroten van de transparantie. Ik kan dat alleen maar toejuichen en steunen. We gaan samen met hen na hoe we op dit vlak kunnen samenwerken en hoe we die informatie nog beter beschikbaar kunnen maken voor de varkenshouders. Een beter marktinzicht leidt ertoe dat vraag en aanbod beter op elkaar inspelen.

Het belangrijkste knelpunt inzake marktinzicht voor de varkenshouder is volgens mij het micro-economische niveau, het eigen bedrijf. Naast inzicht in de markt is het ook zeer belangrijk dat een varkenshouder inzicht heeft in zijn eigen bedrijf. Ik bedoel dan niet enkel de technische resultaten zoals worpgrootte en voederconversie, maar in de eerste plaats de economische resultaten. Er zijn nog altijd te veel varkenshouders die geen bedrijfseconomische boekhouding voeren, die nog geen inzicht hebben in hun eigen kostenstructuur. Ook dit is een aspect waaraan we extra aandacht moeten besteden. Het bedrijfsadviesstelsel KRATOS moet daar een antwoord op bieden. Landbouwers kunnen zeer laagdrempelig advies krijgen op dit vlak. Intussen zijn er al zeshonderd adviesaanvragen ingediend via het elektronisch loket.

Daarnaast willen ook we de kennisuitwisseling tussen bedrijven verder stimuleren. Via naschoolse vorming kunnen bedrijven een beter zicht krijgen op de eigen bedrijfsvoering.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik permitteer me af en toe een stoutigheid, waarmee ik natuurlijk niemand wil bruuskeren. Gaston Eyskens, die een uitstekend professor Economie en ook een tamelijk goede eerste minister was, had het destijds in Leuven over 'le cycle du cochon'. Wanneer de varkens duur zijn, zijn ze schaars en wanneer ze goedkoop zijn, zijn er in overtal. 'Le cycle du cochon' was een economisch begrip voor diegenen die destijds in Leuven studeerden.

Voorzitter, we werken met een vrije markt, wat betekent dat de concurrentie correct en transparant moet gebeuren. Wie aanwezig was op de Anuga-beurs in Keulen, herinnert zich wellicht nog goed de inspanningen die de Länder in Duitsland deden om de Duitse varkens te promoten en de misschien achterbakse kritiek over antibiotica die men ten onrechte soms aan onze productie zou kunnen verwijten.

Wat me ook treft, is de uitbesteding van uitsnijderij, die onze slachterijen soms in Duitsland laten doen omdat de lonen van zij die uitbenen, er veel lager liggen dan bij ons. Men werkt dus 'à façon' voor het varkensvlees. Het varkensvlees komt dan terug aan een lagere prijs dan wij het hier zelf kunnen doen. Ik weet niet hoe groot die stroom is en of het gemonitord wordt of opgevolgd wordt.

Er zijn in Europa heel wat consumenten – en hun aantal blijft stijgen – die om hun overtuiging geen varkensvlees consumeren. Toen ik Buitenlandse Handel had, herinner ik me nog de varkensmest in korrels die in Indonesië werd geweigerd omdat het om uitwerpselen van varkens ging.

Het probleem is dus complex. Er zijn een aantal consumenten die geen varkensvlees meer consumeren. Er is de problematiek van de uitsnijderij. En nog dramatischer is de cashflowevaluatie en -situatie van onze bedrijven. Ik heb cijfers van de landbouweconoom van de KBC over de gezondheid van de Vlaamse land- en tuinbouw. De cashflow per afgeleverd vleesvarken is 2,2 euro tegen 17 euro in de voorgaande jaren. Dat is een bedreiging voor de overlevingskansen van sommige bedrijven. Minister, ik weet niet of u dat met de veelvuldige monitoringen die u hebt en met uw uitstekende administratie opvolgt.

De voorzitter: Collega's, ik had eerst het woord moeten geven aan de heer Dochy, maar door de vele afwezig en de poging om schikkingen te treffen, was ik even afgeleid.

De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Voorzitter, geen enkel probleem. Als we de lijn van de geschiedenis volgen, zitten we juist. We zijn begonnen in de jaren 60 met vader Eyskens, maar ik hou me wat dichterbij vandaag. Ik heb ook minder ervaring.

Wat ik wel weet, is dat 'le cycle du cochon' vroeger zeer gebruikelijk was en een realiteit was. In de jaren 80 en 90 was het nog zo en de productie was eigenlijk een volger van de prijs. Als de prijzen hoger waren, kweekten de mensen meer varkens, maar zodra die op de markt kwamen, zakten de prijzen. Men zei altijd dat men moest uitbreiden wanneer het slecht ging. Die varkenscyclus is al enige tijd verdwenen. Er is geen cyclus meer maar een bodemprijs. Dat is een probleem waar de varkenssector voor staat.

Minister, ik onthoud vooral dat u zich verder engageert om de marktinformatie ter beschikking te stellen en om de transparantie te verbeteren, wat ik zeer positief vind. Ik onthoud ook dat er zeshonderd adviesaanvragen zijn ingediend. Minister, voldoet dat cijfer aan de verwachtingen? Is het meer of minder dan wat men dacht te zullen bereiken?

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb dingen gehoord die me zeer blij maken zoals meer inzetten op begeleiding om van de varkensbedrijven echte bedrijven te maken. In eerste instantie is dit een zeer belangrijk issue om de macro-economie naar de Vlaamse landbouwbedrijven te brengen.

Mijnheer De Croo, onze varkens gaan niet meer naar Duitsland om er te worden uitgebeend, maar zowel Noord-Franse als Duitse als zelfs Poolse uitbeenders komen naar hier. Ze werken als zelfstandig uitbeender. We moeten misschien eens nadenken of we die vorm van economie verder willen stimuleren.

Jos De Meyer (CD&V): Ik wil nog twee elementen aanbrengen, minister. Ik vernam vorige maandag bij een interessant bedrijfsbezoek, waar u trouwens ook bij aanwezig was, dat China op dit moment volop de Europese voorraden aan het opkopen is. In welke mate klopt dat? Als het zo is, is dat natuurlijk een tijdelijke opportuniteit, maar op lange termijn moeten we daar voorzichtig mee blijven. Dat heeft de Russische importban ons geleerd: te veel eieren in één korf leggen, is in de economie altijd risicovol.

Ik ben het eens met de bemerking van collega De Croo. We hebben die trouwens vijf of zes jaar geleden al gehoord op de Anuga-beurs. De lonen in de slachthuizen

in Duitsland zijn dermate lager in vergelijking met Vlaanderen, doordat men daar met Roemeense en andere slachters werkt, dat de concurrentiepositie van onze slachthuizen in het gedrang wordt gebracht. Eigenlijk vormen die zeer lage salarissen een oneerlijke concurrentie ten opzichte van andere Europese landen.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wij hebben geen concrete gegevens van de individuele bedrijven. Wij kunnen natuurlijk niet alles actief intern gaan controleren. Via Boeren op een Kruispunt ontvangen wij wel relevante informatie, en die verwerken we dan ook, maar het is niet zo dat we zicht hebben op alle individuele gegevens.

Die zeshonderd aanvragen, dat is volgens de inschatting. Het is wel oké dat dat correct loopt.

Wat China betreft, collega De Meyer, zal ik de laatste exportcijfers opvragen. Ik volg uw opmerking volledig. Een van de conclusies van de G30 was ook net dat we risico's moeten spreiden en dat we ons niet mogen focussen op één markt, omdat dat ons bijzonder kwetsbaar maakt. We moeten niet alleen de markt, de export en de afzet spreiden, maar moeten ook zorgen voor voldoende differentiatie en toegevoegde waarde in wat we doen. Op dat vlak is er nog heel wat weggelegd voor de sector en kan er nog heel wat gebeuren. Er wordt natuurlijk ook heel sterk gestuurd vanuit de overheid, in innovatie en onderzoek en ontwikkeling, om te kijken hoe we, in de plaats van allemaal hetzelfde te doen en allemaal datzelfde varken op de markt te gooien, wat meer kunnen specialiseren en differentiëren. Daar wordt nog veel te weinig werk van gemaakt.

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Laat mij besluiten met het spreekwoord 'één zwaluw maakt de lente niet'. We moeten niet te euforisch zijn over de lichte heropleving van de markt, maar we hopen dat de lente echt komt en dat er ook een mooie zomerperiode kan komen, want het is echt nodig voor de vele bedrijven die het water aan de lippen hebben staan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jos De Meyer aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over de onderhandelingen tussen de suikerproducenten en -fabrieken in Vlaanderen in het postquotumtijdperk – 2285 (2015-2016)

Voorzitter: mevrouw Sabine Vermeulen

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Collega's, ik heb net als velen onder jullie de terechte brief en zorg van Oxfam Wereldwinkels ontvangen in verband met de suikerproblematiek. Ik heb geantwoord dat ik hun bezorgdheid om een gezonde marktwerking, waar regulering door overheden cruciaal is, en hun streven naar een eerlijke prijs steun, maar dat zowel voor het Noorden als het Zuiden. Ik wil er even op wijzen dat in 2005 Vlaanderen nog 45.687 hectare suikerbieten had, en in 2015 nog slechts 17.806 hectare. In 2005 telde Vlaanderen 7316 bedrijven met suikerbieten, in 2015 waren er dat nog slechts 3300. Wat het dit jaar zal worden, is uiteraard nog een zeer grote vraag.

Minister, de suikerproductie nadert het postquotumtijdperk, en dat zorgt voor heel wat commotie. Suikerproducenten in heel Europa kampen met een dalende suikerprijs. Vermoed wordt dat het einde van de quota de markt verder onder

druk zal zetten. De goede prijs was jarenlang gegarandeerd door het bietenquotum, maar dreigt nu de speelbal te worden van volatiele wereldmarkten. Volgens de suikerfabriek zal de basisprijs afhankelijk zijn van de wereldwijde suikerprijs, een prijs die erg kan schommelen. Die basisprijs zal vervolgens kunnen worden aangevuld met een supplement, na onderhandelingen met vertegenwoordigers van de telers in het voorjaar volgend op de bietencampagne.

Het delen van de prijsschommelingen van het eindproduct is uniek in de agrovoedingssector, maar belangrijk daarbij is natuurlijk dat die basisprijs de kosten dekt en de boeren een leefbaar inkomen garandeert. Dat is fundamenteel.

De Confederatie van de Belgische Bietenplanters (CBB) vindt dat de voorgestelde prijs tijdens de onderhandelingen te laag is. Bietentelers zijn bereid om mee de risico's van de vrijgemaakte markt te dragen, maar een bietenprijs die hun kosten dekt, is dan wel een absoluut minimum. Uit een studie van de Vlaamse overheid blijkt dat er 28 euro per ton nodig is om uit de kosten te raken, terwijl Tiense Suiker slechts 26,8 euro per ton wil betalen. Zolang men de contractprijs hanteert die lager is dan de productiekost, kan de suikerfabriek uiteraard niet ernstig onderhandelen met de producentenorganisatie CBB.

De bedoeling is dat de verschillende partners tegen de zomer – eigenlijk tegen 20 juni – een akkoord bereiken. De komende weken zal het nieuwe contract met de aankoopvoorwaarden aan de bietenplanters voorgesteld worden. Dat contract zal moeten bijdragen tot een duurzame toekomst voor de bietentelers, maar eigenlijk ook voor de fabriek. Tiense Suiker en de boeren hebben elkaar nodig, want geen suikerfabriek zonder suikerbieten en geen suikerbieten zonder suikerfabriek, luidt het.

Minister, bietentelers zijn bereid mee de risico's van de vrijgemaakte markt te dragen als de basisprijs de kosten dekt, met daarbovenop een supplement afhankelijk van de bietencampagne. Dat delen van de prijsschommelingen van het eindproduct is uniek in de agrovoedingssector. Hoe staat u daartegenover? Kan dat een insteek zijn voor andere sectoren, uiteraard op voorwaarde dat de basisprijs kostendekkend is?

Het moederbedrijf Südzucker is er voorstander van om hetzelfde model op te leggen aan al zijn Europese filialen. Dat model houdt echter geen rekening met de specificiteit van de bietentelers in de verschillende landen en streken. Wat maakt de bietenteelt in Vlaanderen uniek in vergelijking met andere landen en streken? Wat zijn op dat vlak onze sterktes en zwaktes? Europa laat geleidelijk aan de suikermarkt volledig aan marktprincipes over. Net als bij het eindigen van het melkquotum vraagt dat proces een nauwgezette opvolging. Op welke wijze wordt dat proces opgevolgd en begeleid? Of laat men het alleen aan de vrije, volatiele markt over?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Er is overleg gepland tussen Oxfam en de vereniging van Belgische bietenplanters, samen met Tiense Suiker. Het is een goede zaak dat de dialoog op gang komt.

Ik wil onderstrepen dat suikerbieten een van de meest duurzame teelten zijn die er bestaan. De bietenproductieopbrengsten zijn gestegen terwijl de inputs de voorbije jaren daalden. Bieten zijn ook de vruchtwisselingsteelt bij uitstek, want je kunt maar om de vier jaar bieten telen op eenzelfde perceel. Monocultuur is daarentegen wel juist van toepassing op suikerriet – een afweging die wordt gemaakt in het artikel waarnaar u verwijst –, waar industriële bedrijven van tienduizenden hectaren groot jaar na jaar suikerriet oogsten. Alle delen van de biet worden gebruikt, ook voor bijproducten: naast de suiker heb je bioplastic, bio-ethanol, biogas, veevoeder, enzovoort. Onder meer op de website van het Belgisch bieteninstituut,

waar onderzoek wordt uitgevoerd, kunt u meer info vinden over de duurzaamheid van de bietenteelt. Ook op de website www.sustainable-sugar.eu is informatie over het duurzame karakter van de bietenteelt te vinden. In Vlaanderen gaan we zelfs nog een stapje verder. Daar is de bietenteelt onderworpen aan het Vegaplan-lastenboek. Dat lastenboek is erkend door het Sustainable Agricultural Initiative Platform. De parameters en duurzaamheidscriteria waar onze bietentelers aan moeten voldoen, liggen veel hoger dan in andere landen.

In Vlaanderen zijn er 3100 bietentelers, met samen ongeveer 18.000 hectaren bieten. Dat komt neer op ongeveer 5,9 hectare per teler. Het gaat dus niet over grootschalige bietentelers, want 6 hectare per landbouwer is eerder kleinschalig.

Er wordt ook al eens gesproken over exportsubsidies. Dat staat ook in het artikel. De exportsubsidies zijn al tien jaar geleden afgeschaft. De Vlaamse bietentelers ontvangen evenmin subsidies die gekoppeld zijn aan de bietenteelt. Dergelijke teeltsubsidies zijn al sinds 2005 afgeschaft. Integendeel, onze bietentelers betalen samen met de verwerkende industrie een productietaks van 12 euro per ton suiker aan de EU-schatkist. Dat betreft jaarlijks een bedrag van ongeveer 160 miljoen euro.

Ook de suikerquota zijn afgeschaft. Daarover gaat uw vraag, mijnheer De Meyer, namelijk wat moet er gebeuren na het postquotumtjdperk. De Europese regelgeving schrijft voor dat er een sectoraal akkoord moet worden gesloten tussen de bietentelers en de suikerfabriek. In dat akkoord moeten afspraken worden gemaakt over de aankoop- en leveringsvoorwaarden van de suikerbieten. De Europese Unie heeft alle elementen opgelijst die het akkoord moet bevatten. De besprekingen lopen op dit moment, maar ze lopen inderdaad moeizaam. Ik geloof er niettemin sterk in dat er een akkoord zal worden bereikt, want men is op elkaar aangewezen. Als onze akkerbouwers volgend jaar geen bieten meer telen, is dat natuurlijk dramatisch voor de fabriek. Als de suikerfabriek er niet meer is, is het ook voor de landbouwers niet goed. Dat zal en mag niet gebeuren met onze Belgische suikersector. Onze telers en onze suikerfabrieken zijn bijzonder efficiënt en performant. In onze regio hebben we perfecte klimatologische omstandigheden en de grond is ideaal voor de bietenteelt. Bovendien ligt België centraal in Europa en beschikken we over onze zeehavens, wat ons aantrekkelijk maakt.

De Europese regelgeving schrijft voor dat de sectoren onder elkaar moeten onderhandelen. Als dat overleg helemaal zou vastlopen, moet er een officiële bemiddelingsprocedure worden gevolgd. In eerste instantie moeten de sectoren zelf rond de tafel zitten. Dat moeten we nu nog een kans geven en kijken hoe dat loopt. Pas in een volgende fase kan de overheid eventueel tussenbeide komen om te bemiddelen.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Het is bijzonder goed dat er een dialoog tussen Oxfam en de bietensector komt, zoals u zelf zei. Terecht wijst u erop dat bietenteelt in het kader van de akkerbouw een heel duurzame sector is. Dat mogen we zeker en vast niet uit het oog verliezen. Het overleg dat op dit moment plaatsheeft binnen de suikersector, is bijzonder belangrijk omdat het kritisch wordt gevolgd door andere sectoren. We pleiten terecht voor brancheorganisaties, sectororganisaties of hoe men het ook noemt. Er is reeds een lange traditie van een overlegmodel tussen afnemers en producenten. Vandaar dat het proces dat hier bezig is door de andere sectoren kritisch wordt gevolgd om te kijken wat de machtspositie – of de positie van onmacht – van de producenten is in dit ketenoverleg. Mocht u zelf een signaal kunnen geven, uiteraard zonder dat u zich moet bemoeien met die onderhandelingen, zou dit voor de telers toch wel welkom zijn.

De voorzitter: De heer De Croo heeft het woord.

Herman De Croo (Open Vld): Ik sluit me aan bij het antwoord en de vragen van de minister en de heer De Meyer. Het suikergebeuren heeft al lang een internationale impact. De oorsprong van de suikerbiet gaat terug tot de blokkade van de Engelse vloot die alle rietsuiker naar het continent verhinderde. Men vergeet ook dat de blokkade van Cuba in 1962 in de Amerikaanse Senaat werd goedgekeurd met een doorslaggevende impact van de senatoren uit de Amerikaanse deelstaten waar bieten werden geteeld. Er was toen ook al een bieten-rietsuikeroorlog.

We zijn buitengewoon goed geplaatst. De suikerfabriek in Tienen is de uitvinder van iets wat ons natuurlijk lijkt, de klontjessuiker. Dat is een Belgische uitvinding van het begin van de 20e eeuw. Vroeger werd de suiker in zakjes gegeven. Een suikerklontje smelt in een kop thee, melk of koffie. Dat is dienstig.

Bij de subsidieterugbetaling per hectare zien we dat de grootste grondeigenaar in Vlaanderen de Tiense suikerfabriek is. Misschien loont dat ook de moeite te worden gezegd. Misschien hebben ze nog iets meer grond dan Natuurpunt, maar zij kweken waarschijnlijk geen bieten en suikerriet. Ik zeg dat omdat ik erop wil wijzen dat suiker een internationale impact heeft van het grootste historische belang. Denk maar aan Napoleon en Cuba. Er is de problematiek van de in- en uitvoer en de wereldprijszetting die door monoculturen wordt beïnvloedt. Ik heb Frasnes-lez-Buissenal en Moerbeke zien verdwijnen. We hebben veel herschikkingen gezien in de toelevering van bieten. Men kan zich maar rechthouden op de internationale markt, die vanaf volgend jaar totaal vrij zal zijn, tenzij ik me vergis, door kwaliteit, polyvalentie, en door meer mogelijkheden te scheppen uit dit buitengewoon product.

Minister, u zegt dat de gemiddelde oppervlakte van de teler 5,9 hectare is. U moet dat met vier vermenigvuldigen, want een landbouwer kan slechts om de vier jaar een cyclus bieten telen. Het is een mooie teelt. Die teelt kan maar worden rechtgehouden in een context van internationale concurrentie door beter, polyvalenter en transparanter te zijn en aangemoedigd te worden. Dat is 'life'.

De voorzitter: De heer Wouters heeft het woord.

Peter Wouters (N-VA): Naar aanleiding van deze vraag heb ik wat opzoekingswerk gedaan. Wat me opviel, is dat men over suikerbiet zeer moeilijk eenduidige informatie vindt. Op dat vlak is nog wat werk weggelegd om de sector nog beter in kaart te brengen. Het is een sector die het niet gemakkelijk heeft, met alle mogelijke suikervervangers die een groeimarkt zijn.

Minister, op dit moment loopt er een stevige discussie tussen de Tiense Suikerraffinaderij en de suikerbietentelers over de prijs. Kunt u daarin een bemiddelende rol spelen? Het lijkt me belangrijk voor de sector dat de neuzen in dezelfde richting staan.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

Bart Caron (Groen): Minister, in welke mate is de Europese concentratie van die suikerfabrieken een storende factor? In een normale goede marktwerking heeft men normaal gezien voldoende concurrentie, waardoor het voor de spelers in die markt leefbaar is. De Europese Unie promoot hier een marktwerking los van de vraag of dat al dan niet wenselijk is. Maar wanneer in dit geval de suikerfabrieken zo geconcentreerd zijn dat zij te dominant zijn in de markt, verstoort dat de concurrentie. Minister, kunnen we hier inderdaad spreken over een verstoord concurrentieveld?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Minister, ik ben heel blij met deze vraag en ook met de in-steek daarvan. Deze vraag vertrekt vanuit de akkerbouwer, vanuit de landbouwer

die zoekt naar een zekere stabiliteit van zijn inkomen. De suikerbietenteelt speelt daar vandaag een heel belangrijke rol in. Ik wil u dan ook vragen om dit dossier van heel nabij te volgen. Het is immers belangrijk dat de suikerbietenteelt in Vlaanderen verankerd kan blijven in functie van de stabiliteit van het inkomen van de akkerbouwers.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik volg dit dossier zeker van heel dichtbij. Het gaat over een dossier waarin Europa een aantal procedures heeft opgesteld. We zijn uiteraard heel alert en er zijn ook wel signalen. We moeten echter vooral voorzichtig zijn om in deze fase nog niet formeel te gaan bemiddelen. In die Europese procedure staat dat er eerst moet worden onderhandeld tussen de sector en de telers. Wanneer dat mislukt, komt er een officiële bemiddelingsprocedure op gang. Ik wil zeker niet aanzetten tot het starten van die officiële bemiddeling want dan zitten we officieel ook in een conflict. Dat is er op dit moment nog niet, men is nog 'on speaking terms'. Wij hebben contacten met mensen uit het veld en volgen dit zeer goed op.

Wat de marktverstoringen door concentraties betreft, kijkt Europa daar in heel wat sectoren nauwgezet op toe, mijnheer Caron. Dat is ook de reden waarom dit voor een deel gereguleerd is.

Het gaat hier over een Belgische onderhandeling. Het merendeel van de telers zit in Wallonië. Een bedrijf als de Tiense Suikerraffinaderij onderhandelt momenteel met alle telers, niet alleen de Vlaamse. Het klopt dat Vlaanderen een van de regio's is waar men erin geslaagd is om daar ook een meerwaarde aan te geven. De heer De Croo heeft dat mooi verwoord: het klontje van Tiense Suiker is bij iedereen bekend. Het klopt dat dit een van de beter draaiende bedrijven is omdat het sterk inzet op innovatie, wat ook de telers ten goede komt. Het feit dat het bedrijf een meerwaarde kan creëren op de markt, zorgt ervoor dat onze telers daar beter van worden.

We volgen dit dossier verder op en indien het nodig zou zijn om te bemiddelen, zijn wij daar klaar voor. Maar ik wil in deze fase nog geen officiële bemiddeling opstarten omdat dit momenteel niet zinvol of wenselijk is.

De voorzitter: De heer De Meyer heeft het woord.

Jos De Meyer (CD&V): Ik dank de collega's voor hun ondersteunende reactie en in het bijzonder onze landbouwhistoricus, de heer De Croo.

We willen allemaal dat er een eerlijke prijs wordt betaald zowel in het Noorden als in het Zuiden, zowel voor de bieten als voor de rietsuiker.

Minister, ik noteer uw engagement dat u, indien nodig, op het juiste moment zult ingrijpen.

Belangrijk is wel dat de suikerfabriek onderhandelt met de gesprekspartner die de bietentelers vertegenwoordigt en niet probeert om individuele contracten met individuele landbouwers af te sluiten. Men moet de spelregels respecteren zoals die er altijd zijn geweest.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Danielle Godderis-T'Jonck aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over zorgboerderijen – 2250 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Land- of tuinbouwbedrijven die tevens zorgboerderijactiviteiten verrichten, kunnen in aanmerking komen voor een vergoeding. Zij moeten daarvoor wel aan een aantal voorwaarden voldoen. Zo moeten zij samenwerken met een door de Vlaamse overheid erkende zorg- of welzijnsvoorziening of een centrum voor leerlingenbegeleiding, moeten zij gebruikmaken van een zorgboerderijovereenkomst tussen een zorgboerderij en een zorg- of welzijnsvoorziening en moeten zij land- of tuinbouwer zijn in hoofd- of nevenberoep. Dat betekent dat als het bedrijfsresultaat uit landbouw kleiner is dan 30.000 euro per jaar, men geen recht heeft op subsidies vanwege de Vlaamse overheid.

Een steeds terugkerende vaststelling is dat groene zorginitiatieven die hun inkomen niet of onvoldoende putten uit land- of tuinbouw, uit de boot vallen. Kortom, enkel volwaardige land- of tuinbouwers kunnen deze subsidie genieten. Minister, op een schriftelijke vraag antwoordde u dat er op 30 maart 2016 een evaluatievergadering plaatsvond over deze subsidiemaatregel waarvoor land- of tuinbouwers in aanmerking komen.

Een recente evolutie kan wellicht een bron van financiële steun betekenen voor groene zorginitiatieven die tot nu toe buiten beschouwing gebleven zijn. In het licht van de introductie van persoonsvolgende financiering voor personen met een handicap, zouden overeenkomsten kunnen worden gesloten tussen zorgbehoevenden en bijvoorbeeld klassieke zorgboerderijen of juist die groene zorginitiatieven die niet voldoen aan bovenstaande criteria maar wel kwaliteitsvolle zorg en ondersteuning kunnen bieden.

Minister Vandeurzen antwoordde op een vraag van Tine van der Vloet op 15 maart in de commissie Welzijn dat er die maand een overleg zou plaatsvinden met beide kabinetten om het thema zorgboerderijen verder te bespreken. Minister Vandeurzen is bevoegd om het beleid inzake het zorgaanbod en het verstrekken van persoonsvolgende financiering voor zorg te formaliseren. Dit neemt niet weg dat het een impact kan hebben op het huidige beleid over zorgboerderijen en Steunpunt Groene Zorg, en dat er een relevante rol is weggelegd voor deze instanties binnen het ruimere verhaal van zorgboerderijen en persoonsgebonden financiering. Die mogelijkheden moeten worden verkend maar bleven tot nu toe onbeantwoord in schriftelijke vragen.

Minister, wie woonde de evaluatievergadering over de subsidiemaatregel bij? Wat is er uit de bus gekomen en welk effect heeft dit gehad? Welke concrete maatregelen zijn er afgesproken?

Kan het bedrag van 40 euro dat enkel de klassieke zorgboerderijen nu ontvangen, worden aangevuld met een tegemoetkoming via persoonsgebonden financiering? Die vragen worden gesteld door landbouwers die hun subsidie ontvangen van het Departement Landbouw- en Visserij. Is een dubbele tegemoetkoming mogelijk voor deze instanties?

Komt er, wanneer de oorspronkelijke subsidie wegvalt in geval van overlap met een persoonsvolgend budget, budget vrij voor andere initiatieven die bijvoorbeeld minder inkomen uit landbouw halen? Zullen zorgboerderijen die zowel subsidies genieten via Steunpunt Groene zorg, als in de toekomst personen ontvangen met een persoonsgebonden budget, zich ook moeten schikken naar twee aparte reeksen voorwaarden?

Ik verwijs hierbij naar de voorwaarden voor de vergoeding van 40 euro en de voorwaarden om zorgbehoevenden te ontvangen met een persoonsvolgend budget. Zal bijgevolg voor deze voorzieningen een dubbele evaluatie en opvolging plaatsvinden? Wat is uw advies of standpunt hierin? Bent u bereid evaluaties te laten samensmelten of op te geven? Komt hierdoor ruimte, tijd en budget vrij?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Collega's, we moeten een onderscheid maken tussen het landbouwbeleid en het welzijnsbeleid. Belangrijk is dat wij vanuit het landbouwbeleid land- en tuinbouwers die hun activiteiten en ook inkomsten willen diversifiëren en een soort verbreding willen doen, ondersteunen. De dagopvang van zorgbehoevenden, zoals bijvoorbeeld ook jongeren met een schoolse time-out of mensen met een beperking, is een van de pistes met verbreding die wij ondersteunen.

Wat staat in het besluit van de Vlaamse Regering dat aan de basis ligt van de subsidie die wordt verleend? Wij maken het mogelijk om landbouwbedrijven te ondersteunen die hun activiteiten diversifiëren met dagopvang van zorgbehoevenden. Maar het gaat hier niet om zorginstellingen of andere zorgverstrekkers die omschakelen en een kleine landbouwactiviteit ontwikkelen. Dat is een heel andere finaliteit. Wij ondersteunen landbouwers die een verbreding doen.

U zult wel begrijpen dat we vanuit het landbouwbeleid landbouwbedrijven ondersteunen, maar het niet onze ambitie is om zorginstellingen of andere niet-landbouwers te ondersteunen. We trekken dus een heel duidelijke, transparante lijn op basis van het brutobedrijfsresultaat.

Diversifiërende landbouwbedrijven kunnen voor die verbredingsactiviteit een subsidie van 40 euro per dag krijgen. Het is een forfaitair bedrag, ongeacht of men een, twee of meerdere zorggasten tegelijk ontvangt. Het is dan ook geen vergoeding voor zorgverlening. Daarvoor zijn er dus andere ondersteuning. Wij hebben ook niet de middelen om die te ondersteunen en het is bovendien ook niet de finaliteit van het landbouwbeleid. De landbouwsubsidie is dus geen zorgsubsidie, maar wel een vergoeding voor inkomstenderving op het vlak van landbouwproductie. Het is een stimulans maar ook een compensatie voor het productieverlies.

Uit de feedback op de regeling blijkt dat de beperkte subsidie van 40 euro zeker niet de grootste drijfveer is om deel te nemen. Men doet dit ook vanuit een maatschappelijk engagement en ook vaak vanuit voldoening.

In mijn antwoord op uw schriftelijke vraag heb ik aangegeven dat deze subsidie niet door het Steunpunt Groene Zorg maar door het Departement Landbouw en Visserij wordt toegekend. Het steunpunt verleent trouwens geen subsidies.

Op de evaluatievergadering was het de bedoeling om technisch-operationeel overleg te hebben maar ook om afspraken te maken tussen de verschillende administraties. Aan de subsidiemaatregel is niets veranderd, maar dat was ook niet de doelstelling van het overleg. Het Steunpunt Groene Zorg, dat wordt gesubsidieerd door collega Vandeuren, heeft daar ook toelichting gegeven over hun werkzaamheden. Over het algemeen werd geconcludeerd dat de regelingen en de samenwerking tussen de administraties goed loopt en dat er zich geen wijzigingen opdringen.

Uw andere vragen hebben betrekking op de persoonsvolgende financiering waar volwassen personen met een handicap in de toekomst aanspraak op kunnen maken met een 'rugzakje'. Zoals ik u reeds antwoordde, is dat het beleid van collega Vandeuren. Ik weet dat hij dit volop uitwerkt in nauwe samenwerking. De finaliteit van de persoonsvolgende financiering verschilt natuurlijk enorm van de finaliteit van de landbouwsubsidies. Met de persoonsvolgende financiering kan de persoon met een handicap zich zorgverlening aanschaffen, terwijl met landbouwsubsidies

geen zorgverlening wordt vergoed. Het gaat dus wel degelijk over twee verschillende doelstellingen. Vanuit het landbouwbeleid ondersteunen wij landbouwers die hun activiteit diversifiëren maar ondersteunen wij geen zorginstellingen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Is uit het overleg met Welzijn uit de bus gekomen dat bij die 40 euro nog een extra financiële vergoeding komt vanuit Welzijn?

Wat is de taak en de toekomst van de Groene Zorg?

De voorzitter: De heer Dochy heeft het woord.

Bart Dochy (CD&V): Collega's, we zijn er ons wellicht niet van bewust welke impact deze maatregelen hebben op mensen. De Groene Zorg en de landbouwbedrijven waar mensen zich nuttig kunnen maken, zijn een zeer belangrijk gegeven. Volgens mijn informatie zouden er 2250 mensen gebruikmaken van het systeem van Groene Zorg. Dat betekent dat 2250 mensen regelmatig op een landbouwbedrijf komen om in dat systeem te worden begeleid. Dat is indrukwekkend. Het gaat over 58.000 zorgdagen op jaarbasis. Het is een systeem dat goed werkt en dat therapeutisch onderbouwd is en voor die mensen een zeer grote meerwaarde betekent. Voor de landbouwbedrijven die zoeken naar verbreding, is het heel belangrijk dat dit blijft bestaan. Het zou niet verantwoord of rechtvaardig zijn om iedere zorgboer op te leiden tot een therapeut. Dat is niet de bedoeling. De bedoeling is dat zij die gebruikmaken van deze opvang op een landbouwbedrijf, zichzelf een beetje kunnen ontplooiën, voor een deel onder toezicht van die landbouwer, maar die landbouwer is niet de zorgverstrekker.

Het systeem werkt goed en heeft zijn meerwaarde. Het heeft ook erkenning gekregen binnen de landbouwsector, die vragende partij is om dit in de toekomst te behouden naast een systeem dat is gebaseerd op het persoonsvolgend financieringsbudget.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Ik wil het nog eens duidelijk herhalen: aan die 40 euro verandert er niets. Het is ook niet de vraag om er iets aan te veranderen.

Daarnaast is er Welzijn, dat ook andere instrumenten heeft. Het Steunpunt Groene Zorg wordt volledig gefinancierd vanuit Welzijn, daar draagt Landbouw niet toe bij. Ik ga er ook van uit dat Welzijn verder zal ondersteunen. De evaluatie was dat het een bijzonder goed systeem was. U kunt uw vragen ook aan mijn collega bevoegd voor het welzijn stellen.

De voorzitter: Mevrouw Godderis heeft het woord.

Danielle Godderis-T'Jonck (N-VA): Minister, ik dank u voor uw antwoord.

Het is een heel goed initiatief. In mijn streek zijn er ook een paar zorgboerderijen die ik bezocht heb. De mensen met een beperking of met psychische problemen die naar die boerderijen gaan, bloeien open. Het is een heel goed initiatief.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Lydia Peeters aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het exploreren van nieuwe afzetmarkten voor aardappelen – 2266 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, eind april trok een delegatie van het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM), Flanders Investment & Trade (FIT) en Belgapom samen met drie exportbedrijven naar Zweden om te onderzoeken of er daar voor de Belgische aardappelhandel opportuniteiten liggen. De conclusie bleek afwachtend en weinig concreet. Meer bepaald stelt men vast dat de Zweedse markt zich niet gemakkelijk laat inpalmen, omdat de Zweden loyaal zijn tegenover hun leveranciers. Dat is meteen ook goed nieuws, omdat Zweden voor de Belgische aardappelhandel nog een kleine, maar groeiende markt is. In 2015 exporteerde België 23.000 ton aardappelbereidingen naar Zweden, waarvan 20.000 ton frieten. In 2005 was dat nog maar de helft. De export van verse aardappelen is nog zeer beperkt, maar ook stijgend. Het komt er dus op aan het vertrouwen van de Zweden te winnen om de afzetmarkt duurzaam te kunnen vergroten.

Als we kijken naar het jaarprogramma 2016 van VLAM, merken we dat er werd aangekondigd dat er een nieuwe contactdag in Scandinavië zou worden georganiseerd. Daarnaast staat ook de ontwikkeling van een campagne 'verwerkte aardappelen in derde landen' vanaf 2017 op de agenda en mogelijk ook een meerlandencampagne 'verse aardappelen' vanaf 2018. Hiervoor wordt de reserve aardappelen in 2016 aangevuld met 85.000 euro.

Minister, staat de reis van de delegatie van VLAM, FIT, Interpom en de drie exporteurs los van de aangekondigde contactdag in Scandinavië of wordt die contactdag enkel beperkt tot Zweden? Zo ja, waarom enkel in Zweden? Hoe is de afzet van verwerkte en verse aardappelen naar de andere Scandinavische landen dan geëvolueerd?

De conclusie van de delegatie blijft voorzichtig en vrij abstract na haar bezoek aan Zweden. Welke opvolging zal VLAM hier nu aan geven om de Zweedse markt te veroveren? Welke strategie zal VLAM hiervoor hanteren? Worden er ook kwantitatieve doelstellingen voor verwerkte aardappelen vooropgesteld?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, de delegatie die onlangs naar Zweden trok, deed dat in het kader van de vakbeurs Gastronord in Stockholm, waaraan de aankondigde contactdag werd gekoppeld. Die beurs is zeer representatief voor de hele Scandinavische markt. Dit initiatief was een eerste verkenning van die markt voor eventuele toekomstige export van onze aardappelproducten. VLAM faciliteert samen met FIT de eerste contacten met plaatselijke operatoren, maar de verdere opvolging gebeurt uiteraard door de bedrijven zelf. Het is dus nooit zo, ook niet bij andere missies, dat VLAM zelf kwantitatieve doelstellingen vooropstelt.

Als er commerciële deals volgen uit die contacten, dan behoren die tot de private ondernemingssfeer van de betrokken bedrijven. We hebben daar niet altijd zicht op en kunnen die ook niet zomaar publiek maken. Wij faciliteren heel graag. Indien er vragen zijn, wordt dat voortgezet. Op dat vlak zijn vooral die eerste contacten van belang. Nadien verloopt het uiteraard met de bedrijven zelf.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik begrijp dat het alleen maar faciliterend is. Is het dan echt naar alle Scandinavische landen of op dit ogenblik enkel naar Zweden? (*Opmerkingen van minister Joke Schauvliege*)

Naar alle landen, oké.

In het jaarprogramma van VLAM werd ook de focus gelegd op een extra frietcampagne voor het jaar 2015. Op het einde van 2015 zou men daarvan een verdere evolutie kunnen zien. Kunt u ook daarover iets meer zeggen? Hoever staat die uitwerking daarvan voor dit jaar?

Kunt u iets meer vertellen over de meerlandencampagne van de verse aardappelen, zeker wat betreft de derde landen die daarvoor zijn opgenomen in het jaarprogramma van VLAM?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Mevrouw Peeters, de 'frietcampagne' waarnaar u verwijst, heeft te maken met James Bint, die heel prominent aanwezig was op de wereldexpo in Milaan. Daarbij wordt er vooral gepromoot dat België het frietland is en dat het begrip 'french fries' eigenlijk niet helemaal correct is. Die campagne werkt, maar ik moet daarvan de resultaten nog opvragen.

Ik zal eveneens de resultaten van de derdelandencampagne opvragen bij VLAM. Ik zal ze bezorgen via het secretariaat van deze commissie.

De voorzitter: Mevrouw Peeters heeft het woord.

Lydia Peeters (Open Vld): Ik dank u voor het gevolg dat u eraan geeft.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Francesco Vanderjeugd aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het sojareport van het World Wide Fund for Nature (WWF) en de hernieuwing van het Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen – 2277 (2015-2016)

VRAAG OM UITLEG van Jelle Engelbosch aan Joke Schauvliege, Vlaams minister van Omgeving, Natuur en Landbouw, over het tweede Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen – 2306 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Jos De Meyer

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Voorzitter, minister, collega's, in Vlaanderen heeft men de ernst van de gevolgen van sojaverbruik inderdaad al geruime tijd ingeschat, meer bepaald de gevolgen van massaal geïmporteerde soja uit Zuid-Amerika voor de ontbossing daar, de voetafdruk die dit met zich meebrengt.

Eenieder beseft de noodzaak om zelf in een groter aandeel soja, die vooral voor dierenvoeders hier wordt gebruikt, te kunnen voorzien. Met het Actieplan Alternatieve Eiwitten werd daartoe in 2009 een verdienstelijke aanzet gegeven. De Beroepsvereniging van de Mengvoederfabrikanten (BEMEFA) zelf startte al in 2006 met haar programma voor maatschappelijk verantwoorde soja. In 2008 werd al 100.000 ton soja ingevoerd die voldeed aan twintig duurzaamheidscriteria. Dat is een positief gegeven. Vorig jaar ging het om 380.000 ton duurzame soja. Het aantal duurzaamheidscriteria is inmiddels gestegen van 20 tot 68.

Van die 380.000 ton voldoet 20.000 ton aan de criteria van de Round Table of Responsible Soy, de standaard die ook WWF hanteert. Dat staat volgens BEMEFA gelijk aan de hoeveelheid die nodig is om vlees of melk voor de binnenlandse markt te produceren en voor een aantal exportmarkten waar veel belang wordt gehecht aan duurzame soja. Het vorige actieplan liep vorig jaar op zijn einde. Begin dit jaar had ik al gevraagd naar wat daaruit was gekomen, maar toen was de evaluatie nog bezig. Uitgerekend deze week, gisteren, vernamen we in de pers dat het tweede Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen officieel werd voorgesteld. Dat plan zal lopen tot 2020. Het is gebaseerd op vijf hefbomen: sensibilisering en voorlichting, bewustmaking binnen de Europese Unie van het feit dat we minder afhankelijk moeten zijn van de import van dergelijke soja, het stimuleren van eerder praktijkgericht onderzoek, het subsidiëren van landbouwers via specifieke maatregelen en het in kaart brengen van de valorisatiepaden van bijproducten en nevenstroom.

Naast het plan werd ook een kadernota 'Duurzaamheid in de diervoedersector' opgesteld door BEMEFA. Het is niet alleen de bedoeling om die kadernota op te maken, maar die ook jaarlijks te evalueren.

U hebt ons een beetje in snelheid gepakt, wat een goed gegeven is. Het actieplan is ondertussen voorgesteld. We zijn tevreden dat er op dat vlak stappen zijn genomen. We kijken dan ook reikhalzend uit naar de concretisering.

Minister, het nieuwe actieplan blijkt nog niet over cijfermatige doelstellingen te beschikken. Waarom is daarvan afgestapt? Volgt dit nog? Welke resultaten hoopt u te bereiken? Zult u betrokken worden bij de evaluatie van de kadernota met BEMEFA die jaarlijks zou worden gehouden? De productie van eigen soja zit nog in de experimentele fase. Een belangrijk element is het proefproject in Poppel. Vanaf het ogenblik dat de teelt voldoende praktijkrijp is gemaakt, zal de Vlaamse overheid volgens het actieplan soja opnemen in de lijst van teelten die in aanmerking komen voor ecologisch aandachtsgebied. In een later stadium zou die teelt ook gestimuleerd kunnen worden in het kader van PDPO-projecten. Op welke termijn acht u dat haalbaar?

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Minister, ondertussen werd inderdaad het tweede actieplan voorgesteld. De noodzaak om de import van soja aan banden te leggen, zal ik niet herhalen. De heer Vanderjeugd heeft dat daarnet zeer goed geschetst.

Op 13 januari kwam het thema van het actieplan het laatst aan bod in deze commissie. U stelde toen dat de administratie nog in de eerste helft van 2016 met de evaluatie van het eerste actieplan klaar zou zijn. Het tweede actieplan is er nu. Ik hoop dat er lessen zijn getrokken uit het eerste en dat er een evaluatie is gebeurd alvorens het tweede actieplan is opgesteld.

Wat waren de positieve en minder positieve lessen die getrokken moeten worden uit het eerste actieplan? Hoe vertalen die zich in het tweede actieplan? Welke punten werden niet meer opgenomen en waarom? Hoe kan de afhankelijkheid van soja-import nog verder teruggedrongen worden? Welke mechanismen zijn er beschikbaar om te vermijden dat niet-ecologisch verantwoorde soja wordt ingevoerd? Hoe staat u tegenover het recent uitgebrachte rapport van het WWF dat niet lovend was over het gebruik van geïmporteerde soja bij onze bedrijven?

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Dames en heren, het tweede actieplan is inderdaad maandag voorgesteld. U was daar allen op uitgenodigd. In Vlaanderen willen we verder timmeren aan de weg richting verduurzaming van de veevoedersector.

BEMEFA en het departement Landbouw en Visserij hebben een tweede Actieplan Alternatieve Eiwitbronnen opgemaakt. Het plan is publiek raadpleegbaar.

Daarnaast is ook de kadernota 'Duurzaamheid in de diervoedersector' door BEMEFA voorgesteld. Dat gaat over voedselveiligheid, diervoederstromen en 'facts and figures', met name hoeveel eiwitgebruik is er in de diervoedernijverheid.

Het eerste actieplan liep van 2010 tot 2015. Er werden toen drie doelstellingen geformuleerd: stapsgewijze evolutie richting maatschappelijk verantwoorde diervoederstromen, maximaal valoriseren van bestaande eiwitbronnen en het verminderen van de afhankelijkheid van import van eiwitbronnen van buiten de Europese Unie. Deze doelstellingen moeten op lange termijn worden gezien. Dat was ook zo geformuleerd in het eerste actieplan.

We zien dat er ondertussen effect is. Vlaanderen is koploper in de Europese Unie. We zijn voor 50 procent afhankelijk van import van plantaardig eiwit van buiten de EU, terwijl dit voor de hele EU 75 procent is. We scoren dus een kwart beter en trekken het EU-gemiddelde fors naar beneden. Dit betekent echter niet dat we op onze lauweren mogen rusten. Het tweede actieplan gaat dan ook verder op de ingeslagen weg. Er is geen drastische verandering, maar er wordt voortgebouwd op het eerste actieplan. Dat is ook de meest duurzame manier.

Bij de opmaak werd rekening gehouden met de evaluatie en recente ontwikkelingen inzake de marktsituatie, het internationaal beleid en verschillende duurzaamheidsinitiatieven. In het nieuwe actieplan werden vijf hefbomen met bijbehorende concrete acties vooropgesteld: sensibilisering en voorlichting, bewustmaking binnen de EU, stimulering van praktijkgericht onderzoek, subsidiëring van landbouwers via specifieke maatregelen en het in kaart brengen van valorisatiepaden van nevenstromen.

Ik pik er enkele uit om toe te lichten. De voorbije twee jaar werd via onderzoek een lijst opgemaakt van sojarassen die goed kunnen gedijen in ons klimaat. Het komende jaar zal het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) een praktijkhandboek uitbrengen voor landbouwers die tot effectieve sojateelt in Vlaanderen willen komen. Het belang van vlinderbloemige gewassen, zoals klaver of luzerne, zijn goede alternatieve eiwitbronnen in het rantsoen voor herkauwers. Dat wordt via GLB-subsidies (gemeenschappelijk landbouwbeleid) ondersteund. Ook heel wat voorlichtingsactiviteiten gaan daarover.

Eind vorig jaar heb ik het Strategisch Platform Insectenteelt opgericht. Insecten bieden veel perspectief, want ze hebben een goed aminozuurprofiel, maar de Europese regelgeving bevat een aantal barrières die ertoe leiden dat dit niet kan worden ingezet als diervoeder. Via het platform zullen nu initiatieven genomen worden om de Vlaamse kennis en ervaringen met insectenteelt van onderuit te structuren en alle knelpunten op te lijsten.

Dat zal ons toelaten om naar de federale overheid te stappen en het Belgische standpunt bij de EU te verdedigen, zodat een aantal Europese barrières worden weggenomen.

Een ander belangrijk actiepunt betreft de verdere inzet van marktoverschotten en oogstresten. BEMEFA beschikt over een Feed Design Lab, waarin wordt onderzocht welke voedingswaren geschikt zijn als toekomstige grondstof.

Dat is een overzicht van de nieuwe accenten die we in dit actieplan leggen. Het is uiteraard veel meer dan dat. Maar het is onmogelijk om dit allemaal in dit antwoord te overlopen. Uiteraard ben ik altijd bereid om nog meer toelichting te geven als er concrete vragen zouden zijn over het actieplan.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, dank u voor uw feedback. Ik heb die uitnodiging misschien over het hoofd gezien. Mijn excuses mocht dat zo zijn.

Vlaanderen is inderdaad een koploper. De cijfers liggen 25 procent lager dan het Europese gemiddelde. Die daling is voor een deel ook te weerleggen met het feit dat er invoer is van Duits koolzaadschroot, dat daar vandaag zeer sterk wordt gesubsidieerd. Ik heb mij laten vertellen dat die Duitse subsidie zou wegvallen. Klopt dit? Zou dit een effect kunnen hebben op het prijzenbeleid, waardoor men dan weer afhankelijk zou worden van bijvoorbeeld soja uit Zuid-Amerika? Die afhankelijkheid zou dan weer stijgen, en daarmee zou ons percentage opnieuw de lucht inschieten. Dat is een eerste bijkomende vraag.

Ik heb een tweede bijkomende vraag, naar de bestaande proefprojecten met soja en dergelijke. Het ziet ernaar uit dat men op korte termijn rendabele teelten zou kunnen realiseren. Maar het zou zich vooral toespitsen op de teelten van soja voor humane voeding. Klopt dit? Een groot percentage van de soja wordt gebruikt voor diervoeding.

En dan ten derde: insecten kunnen een alternatief zijn. We weten dat u daarvoor een werkgroep hebt opgericht. Misschien is het nog te vroeg om daarover een stand van zaken te geven. Maar het kan een positief gegeven zijn. Ik denk aan de voorstelling vorig jaar bij Inagro. De moeilijkheid is natuurlijk om het gebruik daarvan in de praktijk haalbaar te maken. Bovendien staat Europa zeer weigerachtig tegenover het gebruik van insecten in diervoeding. Wat is daar de stand van zaken? Hoe evolueert het Europese standpunt hierover?

We zouden met deze commissie iets dieper moeten kunnen ingaan op de alternatieve eiwitbronnen. Nu is de tijd te beperkt. We zouden het moeten hebben over het vorige plan, de evaluatie, het toekomstige plan en dan meer specifiek over bestaande projecten met soja en insecten.

Dat zijn mijn drie bijkomende vragen, en ook een voorstel om daarover eens met deze commissie apart samen te komen.

Jos De Meyer (CD&V): Ik ben wel op die uitnodiging ingegaan. Het was voor mij dichtbij, het was in mijn eigen regio. Bovendien ken ik de bedrijfsleider van het bedrijf waar het plan werd voorgesteld al vele jaren. Mij is bijgebleven dat we in Europa sterk afhankelijk zijn, voor 75 procent, van de import van plantaardig eiwit van buiten Europa. Op dat vlak scoort Vlaanderen met 50 procent duidelijk beter dan het Europese gemiddelde. Bovendien wil men in het kader van duurzaamheid van diervoeder de volgende vijf jaar van 50 naar 40 procent afhankelijkheid evolueren. Men wil duidelijk een volgende stap zetten.

Minister, ik heb ook begrepen dat men de inspanningen die ondersteund worden op het vlak van onderzoek, voorlichting en sensibilisering bijzonder waardeert en dat men uiteraard hoopt dat die worden aangehouden en versterkt.

Ik sluit mij ook aan bij de suggestie van de heer Vanderjeugd. BEMEFA heeft mij meegedeeld dat ze altijd heel graag bereid zijn om, indien deze commissie dit zou wensen, hier het volgende werkjaar een toelichting te komen geven. Ik heb hun beloofd dat ik die vraag hier zou voorleggen. Ik stel voor dat we dit straks bij de regeling van de werkzaamheden bespreken.

De voorzitter: Minister Schauvliege heeft het woord.

Minister Joke Schauvliege: Wij vangen ook de geruchten op over de subsidiëring van koolzaadschroot. Wij hebben daarover nog geen concrete aanwijzingen, maar wij blijven dat goed opvolgen. Uiteraard heeft dat een effect.

In verband met soja moeten wij alles goed uit elkaar houden. Er zijn twee proefprojecten. Men wil meer sojateelten bij ons. Maar je moet een onderscheid maken tussen soja als veevoeder en soja die moet dienen voor humane voeding. Beide zitten in de lift, ook bij ons, maar beide staan los van elkaar. Het is niet altijd opportuun om beide te mengen. Er wordt inderdaad ingezet op die humane voeding. Maar dat is een ander proefproject, dat losstaat van datgene waar het ILVO mee bezig is in het kader van de alternatieve eiwitbronnen.

Wat betreft de insecten: dat wordt op dit moment allemaal in kaart gebracht. Dan gaan wij proactief richting Europa om die knelpunten weg te nemen. Ook daar is er een onderscheid tussen humane consumptie en wat op dierlijk vlak gebeurt. Ook op de Landbouwradaad in Nederland kregen wij vaak insecten voorgeschoteld. Ik ben op dat vlak ook al een beetje een ervaringsdeskundige. Het is een zinvolle suggestie om daar nog eens dieper en verder op in te gaan in deze commissie. Iedereen zal graag bereid zijn, trouwens ook mijn diensten, om daar aan mee te werken.

De voorzitter: De heer Vanderjeugd heeft het woord.

Francesco Vanderjeugd (Open Vld): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Het is goed dat u de situatie in Duitsland met betrekking tot koolzaadschroot verder zult opvolgen. Misschien kunnen we hier ook dieper op ingaan in deze commissie, want onze eigen productie van soja en het kweken van insecten kunnen van zeer groot belang zijn voor onze sector.

De voorzitter: De heer Engelbosch heeft het woord.

Jelle Engelbosch (N-VA): Het stemt me positief dat Vlaanderen toch wel een voortrekkersrol speelt om soja te verminderen. Ik vraag me immers soms af waar we eigenlijk mee bezig zijn. Dan heb ik het niet over Vlaanderen, maar over heel West-Europa. We importeren soja uit Zuid-Amerika. Daar worden bossen voor gekapt. De longen van onze aarde zijn we daar teniet aan het doen, om dan hier bijvoorbeeld varkens te kweken die niet renderen, en die varkens dan weer te exporteren naar een ander land. Dat zijn modellen die toch stilaan zouden moeten verdwijnen. Ik ben blij dat we dat in Vlaanderen goed beseffen en daar een voortrekkersrol in spelen. Minister, ik wil u dus echt oproepen om datgene te blijven doen waarmee u bezig bent, om te blijven inzetten op onderzoek naar eigen sojateelt, via ILVO. De consument weet vandaag natuurlijk ook niet echt hoe zijn vlees wordt geproduceerd, welke mechanismen daar allemaal achter zitten. Soms vraagt men wat het verschil is met biovlees. Bij biovlees worden de dieren heel vaak gevoederd met lokaal geproduceerd voer, zoals klaver en luzerne. Dat is veel vaker het geval dan bij traditioneel gekweekt vlees. Men zou die sector als voorbeeld moeten nemen van hoe het er eigenlijk idealiter zou moeten uitzien voor de hele vleessector, maar ik begrijp natuurlijk dat dat niet van vandaag op morgen kan en dat we daar nog enkele jaren onderzoek voor nodig hebben. Ik wens u veel succes bij het blijven vervullen van die voortrekkersrol vanuit Vlaanderen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.